

Ni nasjonale villreinområder og to europeiske villreinregioner foreslås opprettet i Sør-Norge

Norge har et særskilt ansvar for å ivareta de siste bestander av den opprinnelige ville fjellreinen i Europa, men villreins leveområder er under økende press som følge av samfunnets arealbruk og menneskelig ferdsel i og omkring våre fjellområder. Gjennom prosjektet *Villrein og Samfunn* har en bredt sammensatt gruppe av berørte brukerinteresser og forskere kommet med klare tilrådninger om hvordan denne utfordringen kan møtes ved å opprette ni nasjonale villreinområder og to europeiske villreinregioner. Forslaget kan sammenliknes med den vedtatte opprettelsen av nasjonale laksevasdrag og nasjonale laksefjorder for å ta vare på de truede villaksbestandene.

De ni nasjonale villreinområdene som foreslås er Snøhetta, Knutshø, Rondane, Sølnekletten, Forollhogna, Ottadalsområdet, Hardangervidda, Nordfjella og Setesdal-Ryfylke. Områdene er valgt ut fra en helhetsvurdering av områdenes størrelse, kvalitet og betydning som villreinområder, ulike stammers genetiske opphav og historie, og de særlige mulighetene vi i disse områdene har til å sikre varierte livsbetingelser for villrein i fremtiden. I disse områdene foreslås det iverksatt særlige tiltak for å redusere negative effekter av menneskelig arealbruk på villrein, og for å

sikre større sammenhengende leveområder for villrein i framtida. Dette innebærer blant annet at det fastsettes en lokalt forankret *villreingrense*, der det er klart bestemt hva som tillates av arealbruk innenfor grensen. Videre forutsettes det at det for disse områdene skal gjennomføres regional planlegging som skal avklare arealbruken også i randområdene utenfor villreingrensen - enten i form av fylkesdelplaner for ett eller flere fylker, eller interkommunale kommunedelplaner på tvers av kommune- og fylkesgrenser. I mange av de foreslåtte nasjonale villreinområdene er det allerede opprettet nasjonalparker eller større landskapsvernområder. Villreinens behov for beiteområder og trekkveger går imidlertid oftest utover de arealene som er vernet etter naturvernloven.

Rådgivningsgruppen påpeker at det er viktig å ivareta leveområder av god kvalitet også i de øvrige 14 villreinområdene i Sør-Norge, men at det er nødvendig å gjøre noen særskilte grep for å sikre en helhetlig forvaltning av de aller viktigste områdene.

De to europeiske villreinregionene som foreslås opprettet omfatter sju av de nasjonale villreinområdene. Bakgrunnen for forslaget er et ønske om å synliggjøre klart Norges internasjonale ansvar for de siste bestander av den opprinnelige ville fjellreinen i Europa. Samtidig ønsker en å legge klarere føringer for den framtidige forvaltningen av villreinfjellene, der et mer langsiktig mål kan være å gjenskape større og mer sammenhengende leveområder for villreinen. Arkeologisk og ny genetisk kunnskap viser at villreinen i de to regionene har hatt ulike innvandringsveier til Norge. Villrein i Snøhetta, Knutshø, Rondane og Sølknkletten har hatt en innvandring østfra, og utgjør en klar genetisk enhet. Villrein i Nordfjella, Hardangervidda og Setesdal-Ryfylke har hatt en innvandring fra Sør-Europa, og har genetiske fellestrekk som skiller seg vesentlig fra villrein i Dovre-Rondane området. De to regionene representerer enheter der kulturminnene i fjellet forteller om tidligere stor utveksling av rein mellom mange av villreinområdene innenfor regionen.

Rådgivningsgruppen mener at lanseringen av to europeiske villreinregioner representerer en klar mulighet for positiv utnytting og verdiskaping gjennom reiselivsutvikling. Det er imidlertid svært viktig at denne utviklingen blir tilrettelagt på villreinens premisser.

Prosjektet **Villrein & Samfunn** har vært gjennomført i 2004 av Norsk institutt for naturforskning (NINA) på oppdrag fra Direktoratet for naturforvaltning (DN). Prosjektet ble igangsatt i erkjennelsen av at utfordringene innen forvaltning av villreinen og dens leveområder forutsetter en arena der de ulike samfunnsaktører kan møtes for å forsøke å enes om en helhetlig tilnærming. Prosjektets rådgivningsgruppe har med sin brede erfaringsbakgrunn og sine ulike ståsteder i samfunnet fungert som en slik arena. Prosjektet har vært koplet nært opp til avslutningsfasen av et stort tverrfaglig prosjekt innenfor Norges forskningsråds program Landskap i endring; "Biologiske og samfunnsmessige kriterier for en bærekraftig villreinforvaltning". Det har også vært knyttet sterke forbindelser til andre pågående forskningsprosjekter.

NINA Hovedkontor
Tungasletta 2
7485 TRONDHEIM
Telefon: 73 80 14 00
Telefax: 73 80 14 01
www.nina.no
[Villrein & Samfunn](#)